

Bemærkninger til forslaget

Trods mange advarende røster vedtog Folketinget i foråret 2001 grundtakstmodellen på det sociale område. Den afløste på de fleste sociale serviceområder som f.eks. anbringelse af børn uden for hjemmet, døgntilbud til psykisk syge og botilbud til udviklingshæmmede den hidtidige, delte finansiering, som betød, at udgifterne ved sociale tilbud blev dækket af amt og kommune med halvdelen hver. Grundtakstmodellen betyder blandt andet indførelse af et grundtakstbeløb, der er forskelligt fra område til område. Tilbud, hvor prisen er under det fastsatte grundtakstbeløb, betales af kommunen. Hvis udgiften er over grundtakstbeløbet, kan kommunen ved en særlig visitationsprocedure aftale med amtet, at amtet dækker udgiften over grundtaksten.

Grundtakstmodellen trådte i kraft den 1. januar 2002. De sidste par måneder har kommuner og amter haft travlt med at evaluere modellen.

Evalueringerne viser blandt andet, at det er lykkedes at etablere et større bureaukratisk cirkus. Sagerne sendes frem og tilbage mellem de kommunale og amtslige sagsbehandlere med det resultat, at ventetiden for den enkelte borger, der har brug for støtte, er blevet drastisk forlænget. Et konkret eksempel på den omfattende meradministration stammer fra Ringkjøbing Amt. Her brugte man før indførelsen af grundtakstmodellen 0,1 årsværk til arbejdet med at refundere udgifterne på det sociale område til kommunerne. Nu bruger man 8 årsværk på administrationen! Ekstra udgifter, der på ingen måde kommer brugerne på det sociale område til gavn. Tværtimod.

Den konkrete udformning af grundtakstmodellen har betydet, at amter nærmest har fået mulighed for at melde sig ud af Danmark på dele af det sociale område. Det har indtil videre kun Ribe Amt benyttet sig af, men til gengæld så konsekvent, at samtlige kommuner i amtet tilkendegiver, at samarbejdet er problematisk. Det Regionale Udviklingsråd i Ribe Amt, som skal følge udviklingen på det grundtakstbelagte område, konkluderer i sin rapport til socialministeren, at »reformen har betydet, at viften og variationen i de sociale tilbud til borgeren er indsnævret«.

Det er ikke kun i Ribe Amt, der er problemer. Fra Københavns Amt frengår det for eksempel, at 8 ud af 10 kommuner mener, at der er problemer med visitationsproceduren. 4 ud af 10 kommuner mener, at det faglige samarbejde med amtet er forringet, idet samarbejdet i den enkelte sag nu indledes med en økonomisk diskussion i stedet for en faglig. Hver tredje kommune mener, at de socialpolitiske løsninger i forhold til borgerne er blevet dårligere på grund af grundtakstmodellen. Udviklingsrådet i Københavns Amt konkluderer i sin redegørelse til socialministeren, at »det mest markante og gennemgående træk i kommunernes vurdering er manglen på positive konsekvenser af reformen for det kommunale system«.

Oven i det hele kommer, at det også mange steder har været vanskeligt at indsamle data. Der har ikke været tid til at indsamle materiale på grund af det administrative merarbejde, som grundtakstmodellen har medført. Som Udviklingsrådet i Viborg Amt siger: »Det er for tidligt at drage håndfaste konklusioner om effekten af finansieringsreformen efter et år... adskillige kommuners administration er så arbejdsbelastet, at de ikke har indsendt fyldestgørende redegørelser for det første år. De har rigeligt med blot at søge at behandle de enkelte sager og har ikke ressourcer til at analysere på helheden.«

Grundtakstmodellen har medført forøget bureaukrati, forlængede sagsbehandlingstider, indskrænkninger i tilbudsviften på det sociale område, ufrugtbare uenigheder mellem amter og kommuner, forringet retssikkerhed for den enkelte borger, forringede valgmuligheder for den enkelte borger og meget andet.

Tiden er nu inde til at besinde sig og erindre følgende vise ord:

»Vi arbejdede hårdt, men hver gang vi begyndte at fungere, blev nye planer om omorganisering iværksat. Jeg lærte senere i livet, at vi er tilbøjelige til at møde enhver ny situation gennem omorganisering. Og jeg lærte også, hvilken vidunderlig metode dette er til at skabe illusion om fremgang, mens det i virkeligheden forårsager kaos, ineffektivisering, demoralisering«.

Cajus Petronius, romersk embedsmand under kejser Nero, død år 66 e.Kr.